

الله الرحمن الرحيم

دانشگاه تربیت معلم آذربایجان

طرح پیشنهادی پایان نامه کارشناسی ارشد و دکتری

اطلاعات مربوط به دانشجو	۱
-------------------------	---

نام و نام خانوادگی : سمیرا نظری	شماره دانشجویی : ۸۸۲۱۰۱۳۰۸
دانشکده : ادبیات و علوم انسانی	رشته تحصیلی : زبان و ادبیات فارسی
سال ورود : ۸۸-۸۹	بورسیه ☐ مأمور به تحصیل : ☐ از آزاد ☐
آدرس و تلفن محل سکونت : کرمانشاه - مسکن - خیابان ۲۲ بهمن - کوی اول پلاک ۱۰ - ۰۸۳۱۴۲۴۹۹۶۳	

اطلاعات مربوط به استاد راهنما	۲
-------------------------------	---

نام و نام خانوادگی : یدالله نصراللهی	تخصص اصلی : ادبیات معاصر و نقد ادبی	تخصص جنبی : ادبیات عرفانی و حکمی
آخرین مدرک تحصیلی : دکتری	سال اخذ آخرین مدرک تحصیلی : ۱۳۸۴	رتبه دانشگاهی : استادیار
سنوات تدریس در دوره کارشناسی ارشد : یک سال و نیم		سنوات تدریس در دوره دکتری :
سمت فعلی : عضو هیئت علمی		محل خدمت : دانشگاه تربیت معلم آذربایجان
تعداد پایان نامه های راهنمایی شده	کارشناسی ارشد یک رساله	دکتری
تعداد پایان نامه های در دست راهنمایی	کارشناسی ارشد ۵ سال	دکتری
آدرس و تلفن : تبریز ، خ دامپزشکی ، خ شهید نجاتی ، مجتمع زیتون ، بلوک ۲، ط اول ، ۰۹۱۴۴۱۷۸۶۱۸		

اطلاعات مربوط به	۳
------------------	---

				استاد مشاور	
محل خدمت	رتبه دانشگاه ي	آخرين مدرک تحصيلي	تخصص اصلي	نام و نام خانوادگي	ردیف
دانشگاه تربیت معلم آذربایجان	دانشیار	دکتر	زبان و ادبیات فارسی	احمد گلی	۱
سنوات تدریس در دوره کارشناسی ارشد و دکتری :					
آدرس و تلفن : تبریز، ۳۵ کیلومتری جاده ی تبریز -مراغه -دانشگاه تربیت معلم آذربایجان-گروه زبان و ادبیات فارسی					

۴	اطلاعات مربوط به پایان نامه
---	-----------------------------

الف - عنوان پایان نامه :

	۱-بزم آرایی در مثنوی های نظامی گنجوی
The lyric Techniques in nezamis masnavis	۱-

ب - واژگان کلیدی :

	۱- بزم آرایی ، مثنوی بزمی ، نظامی ، گنجوی فارسی :
	۲- لاتین :

نظري ☒	نوع تحقیق :	۴-۱
کاربردي ☐	تجربي ☐	
	توسعه اي ☐	

	تعداد واحد پایان نامه :	۴-۲
تاریخ :	مدت اجرا :	۴-۳
	تاریخ شروع :	
	اتمام :	

مقدمه، تعریف و بیان مسأله	۴-۴
---------------------------	-----

در این رساله، به توصیف های مجالس متعدد نظامی پرداخته خواهد شد، بالأخص مجالس و صحنه های بزمی، غنایی و عاشقانه، توصیف صحنه و فضاهاى عاشقانه ی یک اثر ادبی را می توان بزم آرایى دانست. و در این رساله، حدود و ثغور و کیفیت این صحنه پردازی ها تا حد امکان به صورت توصیفی عرضه خواهد شد.

۴-۵

اهمیت و ضرورت انجام تحقیق

نظامی استاد نوع ادبی Genre غنایی در ادب فارسی است، و آثار او سرمشق شاعران دیگر در سرودن چنین آثاری است، به همین جهت در این رساله بخش مهمی از همین آثار مورد مذاقه و تحلیل قرار خواهد گرفت که جای چنین تحقیقی در پهنه ی وسیع این نوع مطالعات خالی است.

۴-۶

اهداف پژوهشی

- ذکر انواع و اجزای مختلف و مشترک صحنه پردازی های بزمی نظامی در مثنوی های غنایی
- با استمداد از عنصر غالب بیانی The Dominant، عناصر برجسته و غالب این نوع صحنه آرایى، استخراج خواهد شد و موارد اشتراک و اختلاف در آن مثنوی ها ارائه و تحلیل خواهد شد.

۴-۷

سوالات و فرضیه های پژوهشی

- نظامی در صحنه های بزمی و غنایی از چه عناصر بیانی استفاده کرده است؟
- این عناصر در هر سه اثر یکسان هستند یا اختلاف دارند و چرا؟
- این اختلاف در صحنه آرایى ها از کجا نشأت می گیرند؟
- آیا داستان و پیرنگ آن در خدمت صحنه آرایى بزمی است یا نه صحنه آرایى ها به نوع و پیرنگ داستان معطوفند؟

۴-۸

تعاریف مفهومی و عملیاتی متغیرها

ادبیات بزمی یا غنایی، به نوع ادبی اطلاق می شود که موضوع مرکزی و تم اثر بر محور (عشق) می چرخد.
غالباً نظامی صحنه آرایى و پردازی غنایی و بزمی در آثارش، با اتکا به دلیلی، بیشتر از خود اثر جلوه گر است.

۴-۹

پیشینه نظری و تجربی موضوع

علاوه بر تصحیح انتقادی و تحقیقی مثنوی های غنایی نظامی که چاپ های متعدد از آن در دست هست، تحقیق در باب صور خیال اشعار نظامی از دکتر برات زنجانی و آثار دکتر زرین کوب، دکتر ثروت، احمدنژاد و ثروتیان می تواند در تسهیل تحقیق مزبور موثر واقع گردند.

۴-۱۰

جنبه جدید بودن و نوآوری طرح در چیست؟ *

مثنویهای غنایی و بزمی و نظامی از آثار برجسته ی ادب فارسی است که به خاطر روایی بودن آنها، می توانند از منظرهای مختلف موردنقد و ارزیابی بگیرند، بالاخص از منظر ادبیات داستانی Fiction و تحلیل عناصر آن واضح است که بخش عمده ای از روایت برجسته ی آثار داستانی معطوف به "توصیف" صحنه های متعدد در آن اثر هستند، از این منظر، مثنویهای نظامی و بالاخص مثنوی های غنایی سرشار از توصیف صحنه های متعدد و مختلف و رنگارنگی هستند که با استخراج و ارائه آنها می توان گام عمده ای در تحلیل و نقد آثار و برداشت.

* توسط استاد راهنما تکمیل گردد

مضاء

۴-۱۱

روش انجام تحقیق

پیش برداری - اسنادی، توصیفی، تحلیلی و میدانی

۴-۱۲

روش گردآوری اطلاعات

پیش برداری - اسنادی، کتابخانه

۴-۱۳

جامعه آماری (در صورت لزوم)

نمونه آماری و روش نمونه گیری (در صورت لزوم)	۴-۱۴
روش تجزیه و تحلیل اطلاعات و روش‌های آماری	۴-۱۵
ابزارهای اندازه‌گیری	۴-۱۶

فهرست منابع و مآخذ (فارسی، عربی، لاتین به شرح زیر و در صورت لزوم در برگه های پیوست آورده شود)	۵
کتاب : نام خانوادگی ، نام ، عنوان کتاب ، مترجم ، محل انتشار ، سال نشر ، جلد	
مقاله : نام خانوادگی ، نام ، عنوان مقاله ، عنوان نشریه سال ، دوره ، شماره ، صفحه	
<p>نظامی گنجه ای ، خسرو و شیرین، با تصحیح و حواشی حسن وحید دستگردی ، به کوشش دکتر سعید حمیدیان ، تهران، قطره ، چاپ سوم ، ۱۳۷۸</p> <p>نظامی گنجه ای ، هفت پیکر ، با تصحیح و حواشی حسن وحید دستگردی ، به کوشش دکتر سعید حمیدیان، تهران ، قطره، چاپ هفتم ، ۱۳۸۷</p> <p>نظامی گنجه ای ، لیلی و مجنون ، با تصحیح و حواشی حسن وحید دستگردی ، به کوشش دکتر سعید حمیدیان ، تهران، قطره، چاپ هشتم ، ۱۳۸۷</p> <p>تربیت، محمد علی ، دانشمندان آذربایجان، تبریز، فخر آذر، ۱۳۷۳</p>	

حکمت، علی اصغر، داستان لیلی و مجنون و مقایسه ادبی بارومئوژولیت
تهران، ۱۳۲۰

معین، محمد، تحلیل هفت پیکر نظامی، تهران، انتشارات دانشگاه
تهران، چاپ دوم، ۱۳۸۵

دستگردی، وحید، گنجینه گنجه ای، به کوشش دکتر سعید حمیدیان
تهران، قطره، چاپ ششم، ۱۳۸۵

شفیعی کدکنی، محمد رضا، صور خیال در شعر فارسی، تهران، آگاه
۱۳۷۰

شفیعی کدکنی، محمد رضا، انواع ادبی، شیراز، مجله خرد و کوشش، ۱۳۵۲

ریاحی، لیلی، قهرمانان خسرو و شیرین، امیر کبیر، ۱۳۵۸

زرین کوب، عبدالحسین، سیری در شعر فارسی، انتشارات نوین، ۱۳۶۳

زرین کوب، عبدالحسین، شعر بی دروغ شعر بی نقاب، انتشارات علمی
۱۳۴۶

شهابی، علی اکبر، نظامی شاعر داستان سرا، تهران، ۱۳۶۸

زرین دکوب، عبدالحسین، پیر گنجه در جستجوی نا کجا آباد، انتشارات
سخن، ۱۳۷۲

جمعی از نویسندگان، زندگی و اندیشه نظامی، تهران، چاپ دوم، ۱۳۶۰

مدی، ارژنگ، عشق در ادب فارسی، موسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی
ج اول، ۱۳۷۱

هزینه های پایان	۶
نامه	

الف - آیا برای این طرح از سازمانهای دیگر تأمین اعتبار شده است ؟
 بلی

خیر

در صورت مثبت بودن تاریخ تصویب میزان اعتبار و نام سازمان را مشخص نمایید .

ب - آیا پایان نامه بخشی از طرح تحقیقاتی تحت اجرای استاد راهنمای دانشجویی باشد ؟ بلی خیر
در صورت مثبت بودن عنوان اصلی طرح تحقیقاتی مشخص شود و به گزینه ذیل پاسخ دهید :

تاریخ تصویب نهایی طرح : بودجه مصوب
میزان انطباق مطالب را مشخص فرمائید :
توضیحات :

ج- اعتبار پیشنهادی برای انجام طرح: به حروف :
ریال و به عدد

تبدیره ۱: قبل از خرید تجهیزات سرمایه‌ی رعایت مقررات و کسب مجوز لازم از معاونت پژوهشی الزامی است و خرید آن از طریق کارپردازی معاونت پژوهشی امکان پذیر خواهد بود.

تبدیره ۲: لازم به ذکر است حداکثر مبلغ قابل پرداخت برای تایپ و تکثیر، صحافی و نوشت افزار پایان‌نامه مبلغ -/۵۰۰،۰۰۰ ریال (یک میلیون و پانصد هزار ریال) و هزینه مسافرت -/۷۰۰،۰۰۰ ریال (هفتصد هزار ریال) شامل ایاب و ذهاب، اسکان و تهیه غذا خواهد بود و در صورت عدم هزینه در این دو مورد یا هزینه کمتر از حداکثر مبلغ ذکر شده، الباقی را می‌توانند در سایر موارد ذکر شده در همین قسمت هزینه نمایند.

تبدیره ۳: مبلغ اعتبار پیشنهادی نباید از مبلغ مصوب در شورای پژوهشی دانشگاه بیشتر باشد. براساس مفاد بند ۸ مصوبه مورخ ۸۰/۵/۱۵ شورای پژوهشی دانشگاه حداکثر اعتبار قابل پرداختی به پروژه های کارشناسی ارشد، نظری -/۵،۰۰۰،۰۰۰ ریال (پنج میلیون ریال) و تجربی -/۷،۰۰۰،۰۰۰ ریال (هفت میلیون ریال) خواهد بود.

تبدیره ۴: براساس مفاد بند ۸ مصوبه مورخ ۸۰/۵/۱۵ شورای پژوهشی دانشگاه حداکثر اعتبار قابل پرداختی به پروژه های دکتری، نظری -/۱۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال (ده میلیون ریال) و دکتری عملی و تجربی -/۳۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال (سی میلیون ریال) خواهد بود.

۶-۱ هزینه های مواد و وسایل (وسایلی که صرفاً از محل

اعتبار طرح پایان نامه باید خریداری شود) :								
ردیف	نام مواد یا وسایل	مقدار یا تعداد مورد نیاز	مصرفی	غیر مصرفی	ساخت داخل یا خارج	شرکت سازنده	قیمت واحد (ریال)	قیمت کل (ریال)
جمع کل به ریال								

هزینه های پرسنلی (برای مواردی که در حوزه تخصص و مهارت و رشته دانشجو قرار ندارند)			۶-۲
نوع مسئولیت	تعداد پرسنل	کل حق الزحمه در ساعت	
ساعات کار			
جمع به ریال			
جمع کل به ریال			

هزینه های مسافرت				۶-۳
مقصد	تعداد سفر	نوع وسیله نقلیه	هزینه هر سفر	جمع به ریال
جمع کل به ریال				

جمع کل هزینه ها		۶-۴
نوع هزینه	مبلغ به ریال	ردیف
مواد و وسایل		۱

	پرسنلی	۲
	مسافرت	۳
	تهیه کتاب ، مقاله و میکروفیش	۴
	متفرقه (تایپ،تکثیر ،صحافی،نوشت افزار)	۵
	جمع کل	۶

محل امضاء	۷
------------------	----------

نام و نام خانوادگی دانشجو :	امضاء	تاریخ :
نام و نام خانوادگی استاد راهنما :	امضاء	تاریخ :
نام و نام خانوادگی استاد مشاور :	امضاء	تاریخ :

فهرست آثار پژوهشی استاد راهنما در سالهای اخیر با تاکید بر آثار مرتبط با موضوع پیشنهاد شده	۸
--	----------

	.
	.
	.
	.
	.
	.
	.
	.
	.
	.
	.
	.
	.
	.
	.
	.
	.
	.
	.
	.
	.
	.
	.
	.
	.

نظریه شورای گروه آموزشی	۹
--------------------------------	----------

طرح پیشنهادی مربوط به پایان نامه تحصیلی (پروژه) خانم / آقای ..... دانشجوی ..... دانشجوی .....
دوره ..... کارشناسی ..... ارشد ..... /دکتری ..... رشته .....
در ..... جلسه ..... مورخه ..... شورای تحصیلات تکمیلی گروه مطرح شد و مورد تصویب قرارگرفت .

نام و نام خانوادگی مدیرگروه :	امضاء :	تاریخ :

نظریه شورای تحصیلات
تکمیلی دانشکده

۱۰

شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده در جلسه مورخه پیشنهادی طرح ..... توسط گروه ..... آموزشی را به عنوان موضوع پایان نامه کارشناسی ارشد / دکتری خانم / آقای ..... تأیید و تصویب قرار داد.		
نام و نام خانوادگی رئیس دانشکده :	مهر و امضاء :	تاریخ :

نظریه شورای تحصیلات
تکمیلی دانشگاه

۱۱

شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه در جلسه مورخه پیشنهادی طرح پژوهشی ..... دانشکده ..... را به عنوان موضوع پایان نامه کارشناسی ارشد / دکتری خانم / آقای ..... مورد ..... تأیید و تصویب قرار داد.		
نام و نام خانوادگی مدیر تحصیلات تکمیلی :	مهر و امضاء :	تاریخ :

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
دانشگاه تربیت معلم آذربایجان
دانشکده علوم انسانی
گروه زبان و ادبیات فارسی

پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد
رشته زبان و ادبیات فارسی

بزم آرایي در مثنوی‌های غنایي نظامی

استاد راهنما:
دکتر یدالله نصراللهی

استاد مشاور:
دکتر احمد گلی

پژوهشگر

سمیرا نظری

شهریور / ۱۳۹۰
تبریز / ایران

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تقديم به :

آستان بلند حضرت دوست

که هستی،

معطر به عطر دل انگیز نگاه اوست.

تقدیر:

سپاس بی‌کران پروردگار بزرگ را که یاریم داد تا بار دیگر گامی کوچک در فراز و نشیب زندگی بپیمایم. اکنون که انجام این تحقیق به پایان رسیده بر خود لازم می‌دانم تا ضمن شکرگزاری به درگاه ایزد منان، سپاسگزار کلیه عزیزانی باشم که در این راه از یاری و حمایت ایشان بهره‌مند بوده‌ام.

بی‌شک تهیه‌ی این مجموعه میسر نمی‌شد مگر با مساعدت اساتید بزرگوار. پس وظیفه‌ی خود می‌دانم که از استاد راهنمای ارجمند و فرزانه‌ام جناب آقای دکتر یدالله نصراللهی که با حوصله و دقت نظر، راهنمایی‌های ارزنده‌ای

را در تدوین و بهبود کیفی پایان‌نامه ارائه نمودند کمال تشکر و احترام را داشته باشم و نیز از استاد مشاور دانشمند بزرگووارم جناب آقای دکتر احمد گلی سپاسگزارم و همچنین از مدیریت محترم گروه جناب آقای دکتر علی‌زاده و نیز از بقیه‌ی اساتید محترم، جناب آقایان دکتر عیوضی، قره‌بیگلو، دکتر مشتاق‌مهر، دکتر صدقی، دکتر آتشزای که در محضرشان کسب علم و ادب کرده‌ام قدرانی می‌کنم و خدا را شاکرم که در محضر این بزرگواران توفیق درس‌آموزی و تلمذ داشته‌ام و برای وجود نازنین‌شان آرزوی عمری پربرکت و توفیقات الهی دارم.

همچنین از خانواده‌ی عزیزم که در طول این مسیر همواره حامی و مایه‌ی دلگرمی من بودند، تشکر می‌کنم. در پایان بر خود لازم می‌دانم از تمامی دوستانی که با راهنمایی‌های خود مرا مورد محبت و لطف خود قرار داده‌اند تشکر کرده باشم.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
چکیده	۱۰۰
یک	
پیشگفتار	
الف	
مقدمه	
فصل اول: توصیف جلوه های طبیعت	
۱-۱- گلها و درختان	۲۵
۱-۲- درختان میوه	۳۸
۱-۳- باغ	۴۰
۱-۴- نجوم	۴۲
۱-۴-۱- عناصر مهین، برجسته و بزرگ کیهان و جهان (خورشید، ماه، آسمان)	۴۳
۱-۴-۲- آسمان، مینای پیروزه رنگ	۴۷
۱-۴-۳- ستارگان و کواکب پراکنده	۴۹
۱-۵- بروج دوازده-	

..... گانه	
.....	
..... ٥٤	
..... -٦-١	
..... سيّارات	
.....	
..... ٥٦	
..... -١-٦-١	
..... زهره	
.....	
..... ٥٦	
..... -٢-٦-١	
..... بهرام	
.....	
..... ٥٩	
..... -٣-٦-١	
..... مشتري	
.....	
..... ٦١	
..... -٤-٦-١	
..... ثريا	
.....	
..... ٦٣	
..... -٥-٦-١	
..... عطارد	
.....	
..... ٦٤	
..... -٦-٦-١	
..... كيوان	
.....	
..... ٦٥	
..... -٧-١ وصف	
..... صبح	
.....	
..... ٧٠	
..... -٨-١ وصف	
..... شب	
.....	
..... ٨٠	
..... -٩-١	

.....پرندگان.....

.....

..... ۸۲ .....

.....۱۰-۱- زغال و صندل آتش مجالس

.....بزم.....

..... ۸۹ .....

.....۱۱-۱- عناصر

.....اربعه.....

.....

..... ۸۹ .....

.....۱-۱۱-۱ ابر و

.....باد.....

.....

..... ۸۹ .....

.....۱-۱۱-۲-

.....آتش.....

.....

..... ۹۱ .....

فصل دوم: توصیف ویژگی‌های اخلاقی و شخصیتی

قهرمانان اصلی داستان‌ها

.....۱-۲- عفت و پاکی

.....مجنون.....

.....

..... ۹۶ .....

.....۲-۲- رو آوردن مجنون به مؤانست وحوش و

.....سباع.....

.....

..... ۹۷ .....

.....۲-۳- مجنون و آزاد کردن

.....گوزنان.....

.....

..... ۹۹ .....

.....۲-۴- مجنون و رهانیدن

.....آهوان.....

.....

..... ۱۰۰ .....

.....۲-۵- علوم و فنون

.....بهرام.....

.....

..... ۱۰۱ .....

.....۲-۶- شکار

..... بهرام .....

.....

..... ۱۰۲ .....

..... ۷-۲- پیروي بهرام از خاقان .....

..... چین .....

..... ۱۰۴ ..

..... ۸-۲- بخش‌های بهرام هنگام .....

..... پیروزي .....

..... ۱۰۴ ۱۰۴ .....

..... ۹-۲- وصف خسرو از زبان .....

..... شاپور .....

..... ۱۰۵ ..

..... ۱۰-۲- جنگاوري .....

..... خسرو .....

..... ۱۰۶ .....

..... ۱۱-۲- بخشندگي .....

..... خسرو .....

..... ۱۰۷ .....

..... ۱۲-۲- چوگان بازي شیرين با .....

..... خسرو .....

..... ۱۰۸

..... ۱۳-۲- بر تخت نشستن خسرو بار .....

..... دوم .....

..... ۱۰۹ .....

..... ۱۴-۲- وصف خسرو هنگام آمدن به قصر شیرين به بهانه .....

..... شکار .....

..... ۱۰۹ .....

فصل سوم: توصيف شخصیت‌های فرعي و جای‌ها

..... ۱-۳- اوستادي .....

..... سمنار .....

..... ۱۱۲ .....

..... ۲-۳- شخصیت .....

..... نرسي .....

.....

۱۱۳ .....
۳-۳- پسران

..... نرسی
.....

۱۱۴ .....
۳-۳-۱- پسر

..... اول
.....

۱۱۴ .....
۳-۳-۲- پسر

..... دوم
.....

۱۱۵ .....
۳-۳-۳- پسر

..... سوم
.....

۱۱۵ .....
۳-۳-۴-

..... شیده
.....

۱۱۶ .....
۳-۵-

..... نکيسا
.....

۱۱۷ .....
۳-۶- ابن سلام ، همسر

..... لیلی
.....

۱۱۸ .....
۳-۷- مرگ ابن-

..... سلام
.....

۱۲۰ .....
۳-۸- فرماندهی مهین بانو از زبان شاپور نزد

..... خسرو
.....

۱۲۱ .....
۳-۹- سیر و سفر مهین بانو در چهار

..... فصل
.....

۱۲۲ .....
۳-۱۰- شکر اصفهانی، همسر دیگر